Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

11. maj 2017*

»Præjudiciel forelæggelse — luftfart — forordning (EF) nr. 261/2004 — artikel 5, stk. 1, litra c) — kompensation og bistand til passagerer i tilfælde af aflysning af en flyafgang — fritagelse for forpligtelsen til at betale kompensation — transportaftale indgået online via en rejseagent — luftfartsselskab, der i rette tid har givet meddelelse til rejseagenten om ændring af flyveplanen — rejseagent, der har videregivet denne meddelelse til en passager via e-mail ti dage før flyafgangen«

I sag C-302/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af rechtbank Noord-Nederland (ret i første instans i Noord-Nederland, Nederlandene) ved afgørelse af 18. maj 2016, indgået til Domstolen den 27. maj 2016, i sagen

Bas Jacob Adriaan Krijgsman

mod

Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M. Vilaras, og dommerne J. Malenovský og D. Šváby (refererende dommer),

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV ved advocaat A.J.F. Gonesh,

— den franske regering ved D. Colas, E. de Moustier og M.-L. Kitamura, som befuldmægtigede,

— den østrigske regering ved G. Eberhard, som befuldmægtiget,

— den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

* Processprog: nederlandsk.

— Europa-Kommissionen ved N. Yerrell og F. Wilman, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, stk. 1, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT 2004, L 46, s. 1).

2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Bas Jacob Adriaan Krijgsman (herefter Bas Krijgsman) og luftfartselskabet Surinaamse Luchtvaart Maatschappij NV (herefter »SLM«) vedrørende luftfartsselskabets afslag på at betale kompensation til Bas Krijgsman for aflysning af dennes flyafgang.

EU-retten

Forordning nr. 261/2004

3 Første, syvende og tolvte betragtning til forordning nr. 261/2004 har følgende ordlyd:

»(1)

Handling fra Fællesskabets side, når det drejer sig om lufttransport, bør bl.a. sigte på at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagerer. Endvidere bør der fuldt ud tages hensyn til forbrugerbeskyttelseskrav generelt.

[…]

(7) For at sikre en effektiv anvendelse af denne forordning bør de forpligtelser, der herved indføres, påhvile det transporterende luftfartsselskab, der gennemfører eller har til hensigt at gennemføre en flyvning, uanset om det sker med eget luftfartøj, under dry eller wet lease eller i en hvilken som helst anden form.

[…]

(12) Problemer og gener for passagererne på grund af aflysning bør også begrænses. Dette bør opnås ved, at luftfartsselskaberne tilskyndes til at informere passagererne om aflysninger før den planlagte afgangstid og derudover tilbyder dem en rimelig omlægning af rejsen, således at de kan træffe andre dispositioner. Luftfartsselskaber, der undlader dette, bør yde passagererne kompensation, medmindre aflysningen skyldes usædvanlige omstændigheder, som ikke kunne have været undgået, selv om alle forholdsregler, der med rimelighed kunne træffes, faktisk var blevet truffet.«

4 Forordningens artikel 2 bestemmer:

»I denne forordning forstås ved:

[…]

b) »transporterende luftfartsselskab«: et lufttrafikforetagende, der udfører eller har til hensigt at udføre en flyvning i henhold til en kontrakt med en passager eller på vegne af en juridisk eller fysisk person, der har kontrakt med denne passager

[…]«

5 Den nævnte forordnings artikel 3, stk. 5, præciserer:

»Denne forordning gælder for transporterende luftfartsselskaber, der stiller transportydelser til rådighed for de passagerer, der er omfattet af stk. 1 og stk. 2. Hvis et transporterende luftfartsselskab, som ikke har kontrakt med passagererne, opfylder forpligtelser under denne forordning, skal det betragtes som opfyldende disse forpligtelser på vegne af den person, der har kontrakt med de pågældende passagerer.«

6 Samme forordnings artikel 5, stk. 1 og 4, har følgende ordlyd:

»1. Hvis en flyafgang aflyses, skal berørte passagerer:

[…]

c) have ret til kompensation fra det transporterende luftfartsselskab i overensstemmelse med artikel 7, medmindre
   i) de får meddelelse om aflysningen mindst to uger før det planlagte afgangstidspunkt, eller

[…]

4. Bevisbyrden med hensyn til, hvorvidt og hvornår passageren har fået meddelelse om aflysningen af flyafgangen, påhviler det transporterende luftfartsselskab.«

7 Det præciseres i artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 261/2004:

»Når der henvises til denne artikel modtager passageren en fast kompensation som følger:

a) 250 EUR for alle flyvninger på højst 1 500 km

b) 400 EUR for alle flyvninger inden for Fællesskabet på mere end 1 500 km og for alle andre flyvninger på mellem 1 500 og 3 500 km

c) 600 EUR for alle flyvninger, der ikke falder ind under a) eller b)

[…]«

8 Forordningens artikel 13 bestemmer:

»Når et transporterende luftfartsselskab udbetaler kompensation, eller opfylder de andre forpligtelser i henhold til denne forordning, må bestemmelserne i denne forordning ikke fortolkes således, at de begrænser luftfartsselskabets ret til at rejse erstatningskrav over for enhver person, herunder tredjemand, i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse. Navnlig begrænser denne

forordning på ingen måde det transporterende luftfartsselskabs ret til at rejse erstatningskrav over for en rejsearrangør eller andre personer, som det transporterende luftfartsselskab har kontrakt med. Tilsvarende må bestemmelserne i denne forordning ikke fortolkes således, at de begrænser den ret, som en rejsearrangør eller tredjemand, der ikke er passager, med hvem det transporterende luftfartsselskab har kontrakt, har til at rejse erstatningskrav over for eller kræve kompensation af det transporterende luftfartsselskab i overensstemmelse med den lovgivning, der finder anvendelse.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

9 Bas Krijgsman købte på internetsiden www.gate.nl (herefter »webstedet Gate 1«) en flybillet tur-retur fra Amsterdam Schiphol (Nederlandene) til Paramaribo (Surinam) hos SLM. Flyafgangen for udrejsen var planlagt til den 14. november 2014, kl. 15.15.

10 Den 9. oktober 2014 gav SLM meddelelse til webstedet Gate 1 om, at denne flyafgang var aflyst.

11 Den 4. november 2014 modtog Bas Krijgsman en e-mail fra webstedet Gate 1, der informerede ham om, at hans udrejseafgang nu var den 15. november 2014, kl. 15.15.

12 Den 20. december 2014 anmodede Bas Krijgsman SLM om kompensation, hvilket blev afslået den 5. marts 2015 med den begrundelse, at oplysning om ændringen af afrejsedatoen var blevet videregivet til webstedet Gate 1 den 9. oktober 2014.

13 Den 12. juni 2015 meddelte webstedet Gate 1 Bas Krijgsman, at dette fralagde sig ethvert ansvar for den skade, som kompensationen skulle dække, i det væsentlige med den begrundelse, at dets mandat var begrænset til indgåelse af kontrakter mellem passagerer og transporterende luftfartsselskaber, og at det derfor ikke var ansvarligt for de ændringer i afgangstiderne, som et transporterende luftfartsselskab foretager, og endelig, at ansvaret for at informere passagererne i en sådan situation påhvilede luftfartsselskabet, til hvem passagerens e-mailadresse videregives i reservationsbilagene.

14 Den 12. juni 2015 henvendte Bas Krijgsman sig på ny til SLM og krævede det faste beløb på 600 EUR i kompensation som omhandlet i artikel 7, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261/2004. Denne ansøgning blev afslået den 3. september 2015.

15 Bas Krijgsman anlagde herefter sag ved rechtbank Noord-Nederland (ret i første instans i Noord-Nederland, Nederlandene) med påstand om, at SLM tilpligtes at betale det nævnte beløb ved en umiddelbart eksigibel dom.

16 SLM har nedlagt påstand om frifindelse. SLM har for det første gjort gældende, at Bas Krijgsman havde indgået en rejseaftale med en rejseagent. SLM har dernæst fremhævet, at alle de rejseagenter, der forhandler dets billetter, herunder webstedet Gate 1, havde fået meddelelse om, at afgangen den 14. november 2014 var aflyst. Endelig har SLM anført, at det er fast sædvane, at luftfartselskaberne meddeleler oplysninger om afgangene til de rejseagenter, der har indgået rejse- og transportaftalen på vegne af passagererne, hvorved disse rejseagenter skal videregive oplysningerne til passagererne. I det foreliggende tilfælde bør Bas Krijgsman under hensyn til den meddelelse, som SLM videregav til webstedet Gate 1 den 9. oktober 2014, kunne anses for at have fået meddelelse om aflysningen af hans flyafgang mere end to uger inden det planlagte afgangstidspunkt.

17 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at forordning nr. 261/2004 ikke præciserer den nærmere fremgangsmåde for, hvorledes det transporterende luftfartselskab skal informere passagerne i tilfælde af aflysning af en flyafgang, såfremt der foreligger en transportaftale, der er indgået ved en rejseagent eller via en internetside.

18 På denne baggrund har rechtbank Noord-Nederland (ret i første instans i Noord-Nederland) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Hvilke (formelle og materielle) krav må der stilles til opfyldelse af meddelelsespligten efter artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261/2004, såfremt transportaftalen er kommet i stand via en rejseagent, eller såfremt bookingen er sket via et websted?«

Om det præjudicielle spørgsmål

19 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at sagsøgeren i hovedsagen, der er en passager, som via et online-rejsebureau har købt en billet til en flyafgang, som SLM er operatør på, har rejst krav over for dette luftfartselskab om udbetaling af den kompensation, der er fastsat i artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 7 i forordning nr. 261/2004, fordi han ikke havde fået meddelelse om aflysningen af flyafgangen mindst to uger inden det planlagte afrejsetidspunkt.

20 Det er imidlertid ifølge denne afgørelse ubestridt, at det nævnte luftfartselskab mere end to uger inden afgangstidspunktet for den pågældende flyafgang har givet meddelelse til online-rejsebureauet, men at denne rejseagent først har informeret sagsøgeren i hovedsagen ti dage inden det planlagte afrejsetidspunkt. Det fremgår i denne forbindelse ikke af den nævnte afgørelse, at den pågældende sagsøger bestrider den måde, hvorpå meddelelsen er givet, eller at der faktisk blev givet meddelelse.

21 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret derfor oplyst, om den nævnte forordnings artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 7 skal fortolkes således, at det transporterende luftfartselskab er forpligtet til at udbetale kompensation som fastsat i disse bestemmelser i tilfælde af aflysning af en flyafgang, der ikke er blevet meddelt passageren mindst to uger før det planlagte afgangstidspunkt, herunder såfremt denne transportør mindst to uger før afgangstidspunktet har givet den rejseagent, der har indgået transportaftalen med den pågældende passager, meddelelse om aflysningen, og denne passager ikke er blevet informeret af rejseagenten inden for fristen.

22 I artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261/2004 anføres det, at de berørte passagerer i tilfælde af aflysning af en flyafgang har ret til kompensation fra det transporterende luftfartsselskab i overensstemmelse med denne forordnings artikel 7, medmindre de får meddelelse om aflysningen af flyafgangen mindst to uger før det planlagte afgangstidspunkt.

23 I overensstemmelse med artikel 5, stk. 4, i forordning nr. 261/2004 påhviler det det transporterende luftfartselskab at bevise, at det har givet passagererne meddelelse om aflysningen af den pågældende flyafgang, og hvornår det gav meddelelsen.

24 Efter fast retspraksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 16.11.2016, Hemming m.fl., C-316/15, EU:C:2016:879, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).

25 I det foreliggende tilfælde fremgår det af den klare ordlyd af disse bestemmelser, således som anført af den franske, den østrigske og den polske regering samt af Europa-Kommissionen i deres skriftlige indlæg, at såfremt det transporterende luftfartselskab ikke er i stand til at bevise, at den berørte passager har fået meddelelse om aflysning af dennes flyafgang mere end to uger før det planlagte afgangstidspunkt, er luftfartsselskabet forpligtet til at betale kompensation som fastsat i disse bestemmelser.

26 I modsætning til, hvad SLM har anført, gælder en sådan fortolkning ikke alene, når transportaftalen er blevet indgået direkte mellem den berørte passager og det transporterende luftfartsselskab, men også når denne aftale er indgået ved tredjemands mellemkomst, såsom et online-rejsebureau, som i hovedsagen.

27 Således som det nemlig følger både af artikel 3, stk. 5, i forordning nr. 261/2004, og af syvende og tolvte betragtning dertil, er det alene det transporterende luftfartsselskab, der gennemfører eller har til hensigt at gennemføre en flyvning, der er ansvarlig for at udbetale kompensation til passagererne på grund af manglende opfyldelse af de forpligtelser, der følger af denne forordning, herunder bl.a. forpligtelsen til at give meddelelse som fastsat i forordningens artikel 5, stk. 1, litra c).

28 Kun en sådan fortolkning kan opfylde formålet om at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagererne som anført i første betragtning til forordning nr. 261/2004, hvorved det sikres, at den passager, der har reserveret sin flybillet inden aflysningen gennem en tredjemand, er i stand til at identificere, hvem der skal udbetale kompensationen som fastsat i forordningens artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 7.

29 Det bemærkes imidlertid, at de forpligtelser, som det transporterende luftfartsselskab opfylder i henhold til forordning nr. 261/2004, ikke begrænser dettes ret til at søge erstatning i overensstemmelse med gældende national ret over for enhver person, der har været årsag til, at dette luftfartsselskab ikke overholdt sine forpligtelser, herunder tredjemand således som fastsat i forordningens artikel 13 (jf. i denne retning dom af 17.9.2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).

30 Denne artikel præciserer navnlig, at forordning nr. 261/2004 på ingen måde begrænser det transporterende luftfartsselskabs ret til at rejse erstatningskrav over for en rejsearrangør eller andre personer, som det transporterende luftfartsselskab har kontrakt med.

31 På grundlag af ovenstående betragtninger skal spørgsmålet besvares med, at artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 7 i forordning nr. 261/2004 skal fortolkes således, at det transporterende luftfartselskab er forpligtet til at udbetale kompensation som fastsat i disse bestemmelser i tilfælde af aflysning af en flyafgang, der ikke er blevet meddelt passageren mindst to uger før det planlagte afgangstidspunkt, herunder såfremt denne transportør mindst to uger før afgangstidspunktet har givet den rejseagent, der har indgået transportaftalen med den berørte passager, meddelelse om aflysningen, og denne passager ikke er blevet informeret af rejseagenten inden for fristen.

Sagsomkostninger

32 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 skal fortolkes således, at det transporterende luftfartselskab er forpligtet til at udbetale kompensation som fastsat i disse bestemmelser i tilfælde af aflysning af en flyafgang, der ikke er blevet meddelt passageren mindst to uger før det planlagte afgangstidspunkt, herunder såfremt denne transportør mindst to uger før

afgangstidspunktet har givet den rejseagent, der har indgået transportaftalen med den berørte passager, meddelelse om aflysningen, og denne passager ikke er blevet informeret af rejseagenten inden for fristen.

Underskrifter